

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban dívtós:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 . . . — »
Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 . . . — »
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 . . . — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, július 19.

Termelés és értékesítés.

(K. Ö.) A mezőgazdaság boldogulásának alapfeltételét a következő mondatban lehet összefoglalni: Olcsón és sokat termelni és azt jól értékesíteni.

A mezőgazdasági fejlődésnek eszerint két korszaka van. A termelési és az értékesítési korszak. A termelési korszak befejezést nyer, a mikor a termelési technika fejlesztésében elértük azt az időt, mikor annak tökéletesítésében tovább már nem mehetünk, a mikor a mezőgazdaság elmondhatja, hogy olcsóbban és többet termelni már nem tudok.

Hirneves agráriusok már elérkezettnek látják azt az időt, a mikor a mezőgazdasági termelési korszak befejezéséről lehet beszélni. Így *Meline* a párisi nemzetközi gazdakongresszuson azt mondta, hogy a mezőgazdaság terén már eleget tettünk a termelésért, most már az eladással is kell foglalkoznunk, hogy a kereskedelmi szervezet, mely hiányzik.

A kik így beszélnek, szem előtt tartják a mezőgazdasági termelési technika bámulatos fejlődését, mely a lezajlott félszázad alatt óriásilag haladt, ámbar ez a haladás is legfeljebb csak Középeurópára vonatkoztatható. Mert nagyon sok olyan mezőgazdasági állam van, melyek nyers-termelésük révén számot tesznek a világpiacra, a nélkül, hogy róluk el lehetne mondani, hogy a termelés terén megtettek minden lehetőt. Ezek között helyet foglalnak a tengerentúli államok, melyek

olcsó, ingyen földön és olcsó munkaerővel termelnek, a Balkán-államok, melyek szintén olcsó földön és olcsó munkaerővel termelnek, Oroszország és a legujabban felfedezett Anatólia. Ezek az államok mind számottevők a világpiacra, pedig a termelési technika tekintetében nem versenyezhetnek Középeurópa mezőgazdasági államaival.

Magyarországról is tudjuk, hogy bár a termelés dolgában sokat tettünk, még sem fejlődöttünk annyira, hogy itt már megállapodhatnánk. A nagy gazdaságokban a technika minden vívmányait felhasználják arra, hogy olcsóbban és többet termeljenek, de a kisgazdaságokban a mezőgazdasági válság következtében csak szórványosan talált bemenetet a gépek használata és a szakismerettel párosult munkálkodás. Ennek most éljük a fordulópontját, a midőn a földművelésügyi miniszterium és a gazdatársadalom minden lehetőt elkövetnek, hogy a kisgazdálkodók számára megnyissák a mezőgazdasági kultúra fejlettebb mezőit.

Mert a mai világversenyben, még inkább a kulturálmok egyre fokozódó igényei mellett csak az az állam állhat meg becsülettel, mely olcsón és sokat termelhet.

Habár tehát még nem is tettünk eleget azoknak a követelményeknek, melyeket a mezőgazdasági termelés a mezőgazdaság művelőivel szemben támaszt, ebből nem következik az, mintha tétlenül szabadna néznünk az értékesítésnek a mezőgazdaságra és fogyasztókra hátrányos fejlődését. Nem, ezt nem szabad tennünk.

Nézetünk szerint a mi viszonyaink között a termelés és értékesítés fejlődésének

párhuzamosan kell haladnia. Hogy egyrészt olcsóbban és többet termeljünk és azt jól is tudjuk értékesíteni.

Az értékesítés káros fejlődése különösen abban az értékkülönbségben dorobodik ki, mely az élelmiszerek árainál észlelhető abban a folyamatban, mikor azok a termelő kezéből a fogyasztó kezébe vándorolnak. Ez az értékkülönbség semmi arányban sem lévén a közvetítő szervek munkaértékével, nagyon is jogosultnak kell tartanunk azt a gazdasági akciót, mely a közvetítést a szükségnek megfelelő határok közé szorítani törekszik. Jogos ez a törekvés különösen nálunk, a hol a közvetítés annyira kiszorítja különösen a kis gazdasági erőket, mely jogosultakká teszi az aratás elértelenítéséről hallott panaszokat.

A termelés fejlesztése tehát semmiképp sem szolgálhat akadályul annak, hogy megcsináljuk azokat a kereskedelmi szervezeteket, első sorban a gabonaraktár szövetkezeteket, melyek az általános közjólétet szolgálják, melyek hiánya azt a társadalmi osztályt szolgálja, mely existenciáját abban bírja, hogy a termelő és fogyasztó járatlan és kényelemszerető.

Elégtétel Darányinak.

Az a méltatlan támadás, melyet a merkantilizmus német nyelvű főorganuma, a Pester Lloyd intézett Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ellen, arra készítette a magyar gazdaságtársadalmat, hogy őszinte bizalmát, ragaszkodását fejezze ki az iránt a férfinak, aki érdekeinek nemcsak szóval, hanem ténnyel is hivatásos védelmezője. Erről tesznek tanúsá-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Milcsi és Káró.

Irta: Hantke Emil.

Répadomb kies kis mezőváros. Van benne emeletes városháza, két kávéház, egy patika és három utcái lámpa.

Fekvését illetőleg a természet kegyeltjének lehetne tekinteni. Körös-körül erdők koszorúzóak, a melyen keresztül egy kies kis patak csörgedezik.

Ebbe a városba hívott meg vakációzni Pengő Gábor jóbarátom, a kivel a fővárosban együtt ettük a sok tapasztalatot.

Nem valami sok élvezet kecsegtetett, de legalább egy pár napra kipihenhettem magam az édes semmittevés által.

Éppen így indult meg a vakáció. Első sorban Pengőék ősi kuriájával ismerkedtem meg. Ez nem valami széleskörű szórakozás; mit lehetett tenni mást, kezdtük kóstolgatni a hazai pogány, kereszteletlen bort.

Ezen már mindjárt megérzett a jó vidék romlatlan erkölce. Nincs tehát semmi megütőzni való rajta, ha a maga hamisítatlan mivoltában akartuk élvezni és így kimentünk a Dübörgő-dombon levő pinczébe.

A hatás eredménye gyanánt merem állítani, hogy mégis csak van hangulat a vidéken.

Meglehetősen beitaloztunk, mikor azt mondja a Gabi:

— Gyertünk által a szomszédba.
 — Nem bánom én akárhová megyünk!
 Tesztünk egy kis félkör alakú fordulót. Szép, csalitszerű sűrűségben fekvő kis verandás háztáruktól szemem elé.

— Aztán kikhez megyünk most mi?
 — Eszteróékhoz.
 — Micsoda az öreg?
 — Él a birtokából, meg a »Duna« biztosító társaságnak vigéczkedik.
 — Hisz akkor intelligens ember!

Beléptünk. Egy nagy dög komondor kezdett ránk csaholni, de egy bájos hang csitítására abba hagyta.

— Ki ez te? kérdém gyorsan Gabit.
 — A Káró!
 — Nem a kutyát kérdem, hanem a lányt.
 — Az meg a Milcsi.
 — De milyen Milcsi?
 — Eszteró Milcsi!

Fenn voltunk a verendán.
 Eszteró Milcsi a kötője csücskét babrálgatva zavartan mosolyogva fogadta köszöntésünket. De miféle kötő volt rajta! Sokféle borzalmasságait láttam már a női divatnak: tu-

nika, sonka ujj, harang alj, derék csalánszövetből, de olyat mint az az ugynevezett empérekötő, még nem. Előtte legalább is úgy tűnik fel a teremtés gyöngye, mintha egy szál lepedővel lenne beborítva. Hány helyen rontotta le már ez átkozott kötő illuziómat és tessék itt is, ez az első hatás. Tönkre voltam silányítva.

Bánaos silányságomból a bemutatás riasztott fel.

Megfogtam kezét és erősen a szemem közé néztem.

Ujabb nyakonöntés.

Milcsike szó sincs róla, olyan különleges megjelenés volt. Az egész teremtés a megtestesült rejtély. Életévit hozzávetőleg 16 és 28 közé lehetett számítani. Arcán is hol a szűzies lány mosoly, hol meg a raffinált biztos vonás váltakozott. Az empére kötő leszámításával megjelenése kislányos, hangja ellenben családi gondokra valló polgárnőre mutatott.

E fajta példányt nevezik minálunk veterán bakfischeknek.

Eszteró Milcsi pedig egy disz példány volt e jobb sorsra érdemes fajból.

Egy sokat jelentő pislantást vetettem Gabi felé, a melyből a többek közt a távozási szándékot okvetlen kiolvashatta volna.

A fiú észre is vette, de tervünkbe elébe vágott az öreg Eszteró.

got a független, a merkantilizmus szolgálatában nem álló hírlapok cikkei s azok az üdvözlő feliratok, melyek napról-napra érkeznek a földmivelésügyi miniszterhez.

Ilyen üdvözlőt küldtek a *jászberényi közbirtokosok*, melyben a P. L. támadása fölött mély megbotránkozásuknak adva kifejezést, a miniszternek a földmivelő nép jólétének előmozdítása érdekében tett hasznos és üdvös fáradozására Isten áldását kérik. Hasonló értelem-ben irtak a *felső-zsolnai gazdák* is. Legerélyeseb hangon az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* ír; ennek feliratát alább egész terjedelmében közöljük.

Nagyméltóságu

Darányi Ignác

földmivelési miniszter urnak

Budapest.

Azon *alaptalan, méltatlan és durva* támadással szemben, mely Nagyméltóságodat éppen akkor érte, midőn nemcsak a magyar gazdatársadalom, hanem az *egész osztatlan magyar nemzet* háláját érdemelte ki Nagyméltóságod azzal, hogy hazánkat egy nagy külföldi állam nemzetközi kongresszusán oly sikeresen képviselni méltóztatott, kötelességünknek tartjuk Nagyméltóságodat tántoríthatatlan ragaszkodásunkról, mely tiszteletünk és szeretetünkkel biztosítani, áldást kérve Nagyméltóságod közhasznú és céltudatos működésére, mely a *gyengék támogatásában, felvilágosításában és irányításában* nyer kifejezést és így egyszersmind az *igazi szabadelvűség* megnyilatkozása; miért is kérjük Nagyméltóságodat, hogy a harcot ezen elvek érdekében folytatni s vezérünk maradni méltóztatásuk, biztosítva Nagyméltóságodat, hogy az eddig a gazdatársadalom és nemzetünk érdekében oly sikeresen fenn lobogtatott zászlót kiapadhatatlan lelkesedéssel követni fogjuk.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület nevében:

Lachne Hugó,
titkár.

Vásárhelyi László,
ig. elnök.

És nemcsak üdvözlők érkeznek tömegesen a miniszterhez, hanem a vidéki lapok is egymás után hoznak elismerő cikkeket Darányiról. Mit szól ehhez a *Pester Lloyd*?

Uj statisztikai rovat.

Csodálatos, de úgy van. A kereskedelmi miniszter ur felfedezte, hogy van még valami

Magyarországon, a miről nem vezettek statisztikát és a miről kellett volna vezetni. Értjük alatta az u. n. *halálzási táblázatokat*. A magyar statisztika eddig kimutatta az egyes korcsoportokba tartozó egyének számát, kimutatta az összes népesség halálzási arányszámát is, de nem tüntette fel részletesen a halálzási viszonyokat az egyes korcsoportokon belül. Már pedig ez igen fontos körülmény a biztosító részvénytársaságok számára s mivel nálunk eddig nem voltak hivatalos adatok, a társulatok e tekintetben külföldi, jobbára téves adatok után indultak. *Hegedüs* miniszter az előmunkálatok megtételére már fel is hívta a központi statisztikai hivatalt s az első ilyen kimutatást az 1900. évi népszámlálás eredményével együtt fogják közzétenni.

A kivándorlás.

Magyarország szociális nyomorát mi sem jellemzi szomorubbán, mint az a kivándorlási düh, a mely Magyarországnak különösen a felsőbb vidékeken lakó népét tömegesen elfogja. Milyen nagy lehet a szociális inség azon vidéken, mutatja a központi statisztikai hivatal legutóbb kiadott jelentése. E szerint ez év május havában 8134 külföldi utlevelet adtak ki. E mellett természetesen nem tudják, hányan vándoroltak ki utlevél nélkül. Egyes megyék szerint Abauj-Tornából 564, Sárosból 794, Zemplénmegyéből 637, Szepesmegyéből 329 és Ungmegyéből 586 ember vándorolt ki legnagyobb részben Amerikába. Ezek a számok valószínűleg megdöbbentők s a kormánynak végre is valamit ki kellene gondolnia a szociális nyomor enyhítésére.

József főherceg B.-Diószegen.

Régen volt Bihar-Diószegen és környékén olyan mozgalmas élet, mint a mostani honvédlóvassági nagy gyakorlatok alatt.

Az összpontosított három honvéd lovaszereg s az ehhez beosztott II. lovas üteg legénysége és tisztkara B.-Diószegen és Csokalyon van elszállásolva. Élénk az élet a sok honvédtől.

Különös érdeket kölcsönzött a gyakorlatoknak *József* kir. herceg Ő Fenséégének megjelenése, akinek jelenléte felkeltette a leg-

nagyobb dologidőben is a környék lakosságának érdeklődését.

A legmagyarabb főherceg kedden utazott Nagyváradról B.-Diószegre, a hol a vármegye nevében *Szunyogh* Péter alispán üdvözölte.

Az állomáson a vele jött *Bolla* Kálmán altábornaggyal a tisztikar teljes számban megjelent.

Megszemlélte a kir. herceg a tiszteletére diszben kivonult diószegi tüzoltókat s *Vaday* Ignác főparancsnok jelentését katonás tisztelegés mellett vette tudomásul.

Ő Fenséégét Zichy-kastélyban szállásolták el, a melyre kitűzték a nemzeti lobogót.

Másnap szerdán a kir. herceg megszemlélte az összpontosított csapatokat s megelégedését fejezte ki azok magatartása felett.

A kir. herceg megjelenése a gyakorlatok színhelyén látható kellemes benyomást keltett a csapatokban s főleg a tisztikarban.

A honvédhuszárok lóversenye.

A tisztikar már napok óta búzgón készült arra a fényes lefolyású lóversenyre, a melyen tegnap délután a kir. herceg is jelen volt.

A lóversenyben részt vett az összes összpontosított ezredek tisztikara, azonkívül a legénység és altisztek legjava.

A versenytér a község melletti mezőn rendezték be. Katonásan ment minden; nem sokat gondoltak a kényelemmel. Tribünöket nem állítottak föl, hanem magára a versenyre helyezték a főszűlyt.

A lóverseny nemcsak B.-Diószeg és környékén, hanem Nagyváradon is nagy érdeklődést keltett. A délelőtt Nagyváradról indult külön vonaton Nagyvárad sport férfiai és előkelő közönségéből sokan mentek ki. A József-ezred tisztikarából szintén igen sokan voltak a versenyen jelen.

Az érdeklődés központja természetesen a kir. herceg volt, akit a tisztikar szeretettel vett körül.

A lóversenytérrel több fényképfelvételt készítettek.

A verseny elnökségnek tagjai: Csáford és jobbházi *Bolla* Kálmán cs. és kir. kamarás, altábornagy, *Klobucsár* Vilmos altábornagy, lovassági főfelügyelő, *Bonyhádi* Perczel József tábornagy cs. és kir. kamarás, br. *Zech* Arnold

Mert egyszerre csak nyílik az ajtó és egy czingár kutya jön ki. Utána egy nagy öblös füstölő tajtpipa, mely egy kis tömzsi magyar ruhába bujt alakot vonszolt maga után. Ez volt az öreg.

— Szervuszok fiúk! Na csuda már, hogy hozzám is eljöttetek. Kus, te Káro, ne szűkölj, te meg Milcsi szólj a Zsófinak, hogy hozzon fel a 85-ösből.

Akkor vett csak engem szemügyre.

— Hát a Krajczár fia öcsém? Ismerem már. Az édes apja a bátyámmal járt együtt Egerbe. Jó cimborák voltak mindig.

(Azon kezdem, hogy apám Kecskeméten járt; de azért ráhagytam.)

Az öreg aztán kezdett beszélni annyit, hogy nem győztük hallgatni. Kitarással dicsérte a Káro kutyáját, mint a kinek nincs párja e világon. A méhesével is iszonyuan nagyra volt.

— Jöjjenek édes öcsém nézzük meg.

Egy szelet kortyval felhajtottunk és neki indultunk a kertnek. Milcsi is velünk jött. Örömemre az empére kötő helyett egy kék alapon fehér foltos csipkével szegett csinos melles kötő volt rajta, a mely egészen elfogadhatóvá tette.

Gabrit ott hagytam az öreggel, hogy menjenek elől, én Milcsivel hátra maradtam.

Határozottan kedves lány volt. Okos, értelmes és eléggé szellemes feleleteket adott.

Olykor, ha a 85-ös hatása gyanánt túlszinte hangokat kezdtem hallatni, mosolyogva igyekezett a rendes utra visszaterelni.

Kezdett a Milcsi kimondhatlanul tetszeni.

A méhestől jó messze elbarangoltunk; valami csodás érzélem szállhatott meg mindkettőnk, egy édes, egy boldogító.

Egy rózsával telt virágágyhoz értünk. Milcsi egy szép thea rózsát tépett le, mialatt zsebkendőjét a földre ejtette. En rögtön felkapom és nem akarom neki átadni. Ő persze kéri, én meg azért sem adom.

— De megharagszom, ha mindjárt ide nem adja.

— Ne tegye azt. Hát jól van oda adom, de nem ingyen: egy csók az ára.

— Hohó jó uram, adja azt maga lejjebb is. Hátha evvel a rózsával visszaválthatom.

— Na nem bánom, de maga tűzze be a gombjukamba — mondtam neki, mert eszembe jutott a Dolovai nábob leányából a kerti jelenet Jób Vilma és Tarján Gida közt. Mikor majd bedugja a rózsát én hirtelen megcsókolom.

A rózsadugás szertartása megkezdődött. Milcsi felágaskodott, hogy könnyebben a gomblyukamhoz férjen, én is lélekzek egy nagyot és lehajtom fejemet, hogy . . .

Mintha ezer vipera csipett volna meg úgy szíszentem fel. Édesded illúziómból a női

divat egy rut fattyuhajtása dobott a sivár érzéketlenség mezejére.

Láttak már olyan szoknyát, mely olyan, mint egy 3—4 éves fiu-gyermek nadrágja? Ennek van az a sajátsága, hogy azon a részen, mely ülésre szolgál, gombok által kap elfogadható formát. És most képzeljék el, hogy egy földig érő szoknya szintén ilyen gombokkal van az ülésre szolgáló részén összekapcsolva. Ha ez izgatásra szolgál, engem a dühösségig felizgat!

És ilyen szoknyát látok én Milcsin, mikor édesded érzélemmel akartam ajkáról az első csókot lelopni.

Nem tudom már mily mértékben csapódott fel bennem az elragadt indulat, de tény, hogy Milcsitől a csók helyett megvetőleg elfordultam.

(Hát nem pech ez? Empére kötő és hátulgombolós szoknya egyszerre!)

Szegény teremtés csak néz rám. Látom, hogy szemei könnybe akarnak lábadni. Ez észre tértett. Mert hiába a női könny jobban megindítja a férfit, mint akár a vér is. Elkezdtem engesztelni.

— De nézze drága Milcsike. Hát azért ne haragudjon. Vesse le azt a szoknyát és . . .

— Micsoda!? Hü azt a ragyogó kopasz fejt annak a sok pesti striczinak, ez meg még . . . Zsófi! Hozd a puskámat . . . jaj . . . el-

tábornok, Fayta József tábornok, b. Tax József ezredes dandárparancsnokok, Skrinjár Mátyás ezredes.

A bíróság tagjai: Bartuska Miksa, Mariancsik Ármin, Lüscher József, Csicsery Géza alvezredes, ezredparancsnok és Macelariu János főhadnagy, ütegparancsnok.

Pályafelügyelők: Gergely, Malitinszky, Ibl, Tantossy, Salamon, Koós, Szegiy, Hauer századosok, Kalivoda, Szilávy, Halassy és Szikszay főhadnagyok.

Pályaeorvosok: Dr. Endré, dr. Kopár, dr. Tomsits és dr. Gurdélyi ezredorvosok.

Indító: Csicsery Orosz György százados.

Mázsáló: Kerekréthy hadnagy.

Rekkenő hőségben délután pont 2 óra 20 perczkor vette kezdetét a lóverseny.

A verseny az altisztek számára rendezett vadászversenynyel kezdődött, 4000 méter távolságra. Elsőnek *Popovits* őrmester érkezett be, második lett *Molnár*, harmadik *Major* s a negyedik *Bacsó* altisztek.

A második verseny akadályverseny volt tiszti szolgálati lovak részére. A távolság 3600 méter volt nyolcz akadályval. Futhatott a tisztek szolgálati lova tulajdonosaik által lovgolva.

Első lett *Elekcy* Antal 5-ik ezredbeli hadnagy *Figaro* nevű lovával. Díja: egy aranyóra.

Második *Reviczky* Tamás hadnagy *Mikádó*-ja.

Harmadik: *Jeszenszky* József hadnagy *Kártyás*-a.

Ezután a legénység 4000 méteres vadászversenye következett. Tizenkét huszár és két tüzér indult s első lett *Gyuri* 3-ik ezredbeli, második: *Jersitz* 3-ik ezredbeli, harmadik: *Nirzsán* kilencedik ezredbeli és *Horvák* második ezredbeli közhuszár.

A következő verseny *József* kir. főherceg ajándékáért, egy gyönyörű ezüst serlegért való küzdelem volt: akadály-verseny tiszti tulajdon félvér lovak számára. A távolság 4000 méter volt nyolcz akadályval. Negyvenhat nevező közül kilencz indult.

Első lett: *Szemere* Kálmán második ezredbeli százados *Vadász*-a.

Második: *Szilassy* Ferencz hadnagy *Bibis*-e.

Harmadik: *Kubacsy* Sándor hadnagy *Csapodár*-ja.

Negyedik: *Buzás* Elek hadnagy *Kontsa*-ja.

A 4 dandárba beosztott ezredek második osztályához tartozó közhuszárak részére rendezett vadászversenyre tizenketten indultak s első lett *Papp* 5-ik, második *Borsos* 9-ik, harmadik lett *Kiss* 5-ik és negyedik *Bogdán* 2-ik ezredbeli közhuszár.

A tiszti szolgálati lovak vadászversenyén tizennégyen indultak 4000 méter távolságra.

Első lett: *Serédy* Géza hadnagy *Lovas*-a. Díj: asztalra való ezüst szivarkészlet.

Második: *Szemere* Kálmán *Vadász*-a.

Harmadik: *Khonkoly-Thege* Miklós hadnagy *Gunár*-ja.

Negyedik: *Riök* István hadnagy *Hélenk*-je.

Ezután az altisztek akadályversenye következett, amelyben a dandárba beosztott minden osztálytól két-két lovas altiszt vett részt. Első lett *Szűcs* 5-ik, második lett *Jakabos* 9-ik, harmadik lett *Magyar* 5-ik, és negyedik: *Tokody* 5-ik ezredbeli őrmester.

A programot a nagy akadályverseny rekesztette be 5000 méter távolságra, tiz akadályval. Futhatott minden az összpontosításon résztvevő tiszt és önkéntes tulajdonát képező félvér vagy telivér ló, mely 1899. május 1 óta nyilvános pályán nem ment, vagy nyilvános idomárnál nem volt.

Első lett: *Jeszenszky* József hadnagy *Csák* be nevű lova. Díj: ezüst névjegyartó asztaldisz.

Második: *Ditrői* Mór hadnagy *Biró*-ja.

Harmadik: *Nagy* Géza őrnagy *Vezér*-e.

Negyedik: *Segesvári* Ödön főhadnagy *Gaité*-ja.

Az igen értékes díjak közül egy serleget *József* kir. herceg ajándékozott, Klobucsár Vilmos altábornagy pedig 100 forintot ajándékozott díjak beszerzésére a tiszteknek. A többi díjat a tisztek maguk adták.

A jutalomtárgyak egytől-egyig szép, izléses dolgok. Az altisztek egy-egy ezüst zsebórát s azonkívül 10 koronás aranyakat kaptak.

A verseny befejezése után kiosztották a díjakat s *József* kir. herceg meglepedésének adva kifejezést, a közönség lelkes éljenzése között el távozott a versenytérrel.

Csekélyebb balesetek.

A pompásan sikerült lóversenyen több kisebb baleset is történt, szerencsére egynek sem lesz maradandó nyoma.

A legkomolyabb baleset a legénység részére rendezett egyik versenypontonál történt. Az akadályversenynél egy *Kiss* Mihály nevű huszár leesett a lóról s eszméletlenül terült el a gyepen.

A legelső volt *József* kir. herceg, a ki egy ezredorvossal hozzá sietett.

Csakhamar vizet hoztak s a kir. herceg is egész gondossággal segédkezett a szerencsétlenül járt ifju ápolásánál.

A jóképű huszár csakhamar eszméletre tért.

Megnyilatkozott ez alkalommal is a kir. herceg áldott jó szíve, atyai gondossága, a melylyel honvédei iránt viseltetik s a melynek már oly sokszor voltunk tanui.

Midőn látta, hogy nincs komoly veszedelem, szeretettel szólott az ifjuhoz:

— Né félj fiam, nincsen nagy bajod. Én is leestem a lóról fiatal koromban.

A huszárnak a fél karja ficzamadott ki. Azonnal ápolás alá vették s a kir. herceg a saját kocsiján szállíttatta el.

A IV. sz. tiszti-versenynél *Örley* Béla huszárhadnagy esett le a lováról. A jeles katonán azonban nem sérült meg. Azonnal felugrott, de a versenyben nem vehetett részt, mert lova elfutott.

Még néhány apróbb ilyen baleset fordult elő, de minden sérülés nélkül.

Kinai háboru.

Pétervár, július 19. Khabarovszkából a vezérkartól e hó 16-iki kelettel érkezett jelentések, a melyek Gribzski tábornok az Amur balpartján Aigunnál és Blagovescsenszknél végzett hadmozdulatairól adnak hírt, azt mondják, hogy a bombázás azt mutatja, hogy a kínaiak komoly előkészületeket tettek és bőségesen ellátták magukat lövészekkel. A kínaiak az aigun-szakhalini vonalon koncentráltak. A mandzsuriai falvakban csakis az aggastyánok maradtak, ellenben a fegyverfogható kínaiak mind elhagyták az Amur jobbpartját. Vaszenszki környékén fegyveres kínaiak czirkálnak, a gicsinszki és cavitinszky kerületben fegyveres csapatok alakulnak. Gribzski tábornok csapatai visszatértek Blagovescsenszskbe.

Khabarovszkából jelenti egy távirat e hó 13-áról: Vinilga alezredest, a ki egy szotnyával a tajmagoni állomástól kelet felé Kharbinba vonult, e hó 9-én 400 kínai megtámadta. Vesztesége egy súlyos és egy könnyű sebesült. A Kharbinnal való távirati összeköttetés Nyugat, Dél és Észak felé el van vágva, a helység maga pedig a legválságosabb helyzetben van. Az oroszok remélik, hogy a határt meg tudják védeni. Kínának Oroszországgal szemben követett eljárása más nemzetekkel szemben tanusított magatartásától abban különbözik, hogy az oroszoknak azt ajánlják, hogy hagyják el Kína területét, ellenben más nemzeteket azonnal megtámadnak. Ennek magyarázata a két birodalom közötti való jó viszony. A vasuti munkálatok keleti osztályában is helyre lehet állítani a vezérkar és a pénzügyminiszterium nézete szerint a rendet és a nyugalmat, mert Oroszország háborúra nem is gondol és nem is óhajt háborút. Tiencinben a helyzet válságos, mert a város környékén 150.000 kínai van 220 ágyúval. A santungi kínai miliciát 450.000 emberre becsülik. A nemzetközi csapatok száma július 13-ig megkétszereződött és a tiencini vezérkar nézete szerint augusztus 10-ig valószínűleg 75—80.000 emberre fog emelkedni. A nemzetközi csapatok főparancsnoka Alekszejev altengernagy és a japán csapatok parancsnoka. A donói kínai vasut igazgatójától a pénzügyminiszterium azt a hírt kapta, hogy a második osztály vasuti munkásainak és alkalmazottainak nagy része védőcsapat kíséretében e hó 12-én sértetlenül Szta-rocuruktájuba érkezett és onnan Donóba ment. Egy kis részük az orosz határon van Vabaraj-tuban és Lafancsuban, egy részük pedig az erdőben talpfamunkálatokkal foglalkozik. A har-

takarodtok mindjárt . . . ki innen a portám-ból . . . Milcsi lelke . . . széket . . . össze-
esek . . .

Nézek egy nagyot. Ezt az öreg Eszteró mondta, magába és nekem. Gabi nem volt vele, az csinálhatott valamit. Akartam megtegetődni, de jónak láttam per suba eltévelyedni.

A verandánál menve a friss vízzel siető Milcsit látom. Nem állhattam meg, hogy utánna ne nézzek. Éppen tizenkét gomb volt a szoknyáján.

A rácsos kerítés kapujához egyszerre érkezttünk meg Gabival. Ő ott bujt elő az orgona bokrok közül valahonnan.

— Mi az ördögöt csináltál te is . . . hát van még több lánya az öregnek?

— Mit? hát te meg a Milcsivel csináltál valamit?

— Őseim nevére mondom, hogy semmit! De te mit csináltál?

— Én se csináltam semmit! Benn voltunk a méhesben: az öreg, Káro és én. Ilyen sorrendben mentünk be . . . és az öreg azt akarta, hogy ilyen sorrendben jöjjünk is ki. Bemenet még csak eltűrtem . . . de már kifelé nem bírtam elviselni a lútya felsőbbségét és lábammal hátrafelé toszítva előre mentem. A Káro ezen felmürgesedett és utánam akart ugrani. Erre én az ajtót becsapom, de oly szerencsétlenül, hogy a farkát is odaszori-

tottam az ajtó közé. Az öreg dühösen visszafordul és meglátva Káro kétségbeesztő helyzetét, ijedtében leejtette pipáját a küszöb gyanánt szolgáló malomkörre, a hol az darabokra tört. Azt hittem a guta üti meg mindjárt: De nem! Egy nagy dorongot akart felkapni . . . de már erre szó nélkül otthagytam. Hanem még hallottam, hogy kiabálta: Oda a pipám . . . oda a kutya! Megállj csak, kezem közé ne kerülj többet.

— Hát helyetted én kerültem a keze közé és pedig éppen akkor, mikor azt mondom Milcsinek, hogy vesse le azt a szoknyát . . .

— Csak tán nem?

— De ne hogy félre érts te is! Azt akartam csak mondani, hogy más k szoknyát vegyen magára, mert a hátulgombolós engem végtelen dühössé tesz . . . Mondhatom jó ki nézünk!

— Na nem tesz semmit! Menjünk vissza a Dübörgőbe. Fogadni mernék, hogy holnapilyenkor már akár újból beállithatnánk Eszteróékhoz.

Elmentünk a Dübörgőbe. Elkezdttük a hazai verest kóstolgatni. Csendes rezignációval mérlegeltük az eseményeket és arra a megállapodásra jutottunk, hogy a kedvencz agarat okvetlen tisztelni és csók közben a szemet behunyni kell.

De azért hazafelé billegve, meg nem állhattuk, hogy ne énekeljük ezt a nótát:

•Minek is van szerelem a vidéken. •

madik osztály munkásai Novocurukajtuban, Tuationban és Khailarban, a hol manduriai kínai csapatok elpusztították a táviróvonalat és felgyújtották és kifosztották Khak és Desenerti állomások raktárait és készleteit. Khailarban nem nagy kárt okoztak a kínaiak.

Piotrovszkij mérnök jelenti: Bocsarov mérnök és 300 munkás 800 kocsi fuvarral védőcsapat kíséretében Lingopából Jaksi állomásra érkezett. Bocsarov mérnök Khailarnál hidat veretett és hat-hét nap múlva Curuktájuba érkezik. Ofenberger mérnököt két nap múlva várják. Ingovics főmérnöktől nem érkezett jelentés.

Ujabb jelentések Sanghaiból.

London, július 19. (Saját tud. távirata.) A Timesnek jelenti Sanghaiból 16-iki kelettel, hogy a pekingi helyzetről e hó 13-ika óta nem érkezett autentikus jelentés. A külföldi és a kínai sajtóban sok mindenféle híresztelés lát napvilágot, a melynek természetesen a legnagyobb aggodalomnak adnak kifejezést. A vasut-igazgató az egyetlen ember, a kinek révén híreket lehetne kapni, ő azonban kijelenti, hogy nem kapott újabb jelentéseket. — Ugyanennek a lapnak jelenti Sanghaiból 16-iki kelettel, hogy a ningpoi zavargásokról szóló hírek tulzoltak. Ott minden nyugodt. A ningpoi kínaiak között nagy rémület támadt, nyilván arra a hírre, hogy Tiencinben ártatlan kínaiakat öltek meg, a rémület azonban lassankint eloszlott. A városi hatóság megnyugtató nyilatkozatot tett az idegentelepen lévő kínaiak megoltalmazásáról, a mi jó hatást tett a kínaiakra.

A tiencini csata.

London, július 19. (Saját tud. táv.) A Daily Mail jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Kínai részről hivatalosan jelenti, hogy Nich tábornok a Tiencin mellett vívott csatában elesett. Santung tartományban az összes idegenek tulajdonát elpusztították. Juansikáj kormányzó csapatai Cangcsaunál Tiencintől délre, Csili és Santung tartományok határa közelében állítólag megverték Tungfusziang tábornok csapatait. — Ugyanez a lap jelenti Csifuból 15-iki kelettel: Niucsvangban a helyzet nagyon komoly. A városban 70 kozák van, a város előtt pedig két japán és egy orosz ágyunaszád vesztel. A boxerek bekerítették a várost.

Uj vámfelügyelő Nankingban.

London, július 19. (Saját tud. táv.) A Times jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy a nankingi alkirály ideiglenesen Taylor biztost bizta meg a tengeri vámfelügyelő teendőivel.

Az oroszok előrenyomulása.

Pétervár, július 19. (Saját tud. táv.) Egy irkucki távirat jelenti e hó 16-áról: A szakhalini kínaiak két nap óta szakadallanul ágyúzzák Blagovescenszket. Híre jár, hogy az oroszok bevették Aigunt. Az oroszok elhagyták Talgánt és most Kiaktába várják őket.

A kínai követség vétke.

Berlin, július 19. (Saj. tud. táv.) Bülov külügyminiszter megtiltotta a követségnek a sifferes táviratok küldését, mely körülmény a diplomáciai összeköttetés megszakítását jelenti. A kínai követek összejátszottak a lázadókkal. A kínai eseményekről pontos híreket kaptak, s azokból semmit sem közöltek.

A pekingi mészárlásról.

Brüsszel, július 19. (Saját tud. táv.) A sanghai-i belga konzul összes hirei kétségbevonják a pekingi mészárlást. Lihungcsang alkirály szintén úgy nyilatkozott, hogy a Pekingben tartózkodó európaiak biztonságban vannak.

Meggyilkolt hittérítők.

London, július 19. (Saját tud. táv.) A Daily Mayli express jelentése szerint Santung tartomány belsejében harmincz hittérítőt megöltek.

A követek élnék.

Páris, július 19. (Saját tud. táv.) Delcasse külügyminiszter táviratot kapott a santungi kormányzótól, hogy az európai követsek lakói élnék, de a legnagyobb veszélyben vannak.

UJDONSAGOK.

Klotild főhercegasszony imádsága.

Ira: Ponori Thewrewk István.

Nem azok a legeszményibb nők, a kik folyton közszájon forognak. A női lélek erénygazdagsága nem aprópénz, mely a folytonos közforgalomban kopik s fényvesztetten később igen közönséges: tuczatértékké változik. A nő, az igazi nő, mint a teremtés remeke, messze fölötte áll a hétköznapi toladó surlódás, a mindennapi beavatatlan és inkább csak szuggerált bírálat, mondjuk inkább: megszólás légkörétől, mint ahogy köd, füst, felhő fölött ragyog a maga eszményi tisztaságában az égi csillag. Azokról a nőkről, a kiktől nagyon is sokat beszélnek, azokról talán jobb nem is beszélni. A családi szentély nemtője, mint hitves, mint anya nem a reklámdob tárgya, hanem az igazi költői lanté, melynek hurjainhoz hódolattal és gyöngédséggel nyul a dalnok, hogy himnusza halkán, miként a gyöngye illatos tavaszi, nyári szellő szálljon ahhoz, a kirtől szól.

Klotild főhercegasszonyról keveset irnak a lapok. Ő nem szerepel és egy nyári színház fitos-orru fiatal énekesnőjével gyakran többet foglalkozik az u. n. napikrónikás, mint vele. De minek is? A hitvesi és anyai odaadó szeretet nem újság-téma: vért, vért, öngyilkosságot, gyilkosságot, egymás iránt való élet-harcot kívánunk mi szecsessziós-századbeli olvasók. Az emberi állatot kell kielégíteni és nem az isteni embert. A bestiálítás vérszagot kíván és nem az erények virágainak égi harmattól még üdőbbé vált illatát.

Most, hogy József főherceg megyénkben időzött, s a jövő hó 16-án ismét kitüntet minket, még pedig egyenest Nagyváradon, magas jelenlétével, a közfigyelem szinte ösztönszerűleg is azon fenkölt lelkű nő felé terelődik, aki az éveknél oly hosszú során át a mi magyar főherczegünk oldala mellett volt, mint a legodaadóbb hitves, s mint a legjobb anya.

A családi tűzhely szentélyéből hirlapirói kéz ne ragadja ki ezt a valóban nagy aszszonyt a nyilvánosság miázmás levegőjébe, de azért engedtessek meg nekem, hogy egy rendkívül nemes, a vallásosság égi ragyogásában tűnődöklő vonást jegyezhessek fel tiszta keresztényi lelkéről.

Az én írói tollam nem a hatásokat, a szenzációs fordulatokat vadászónak fegyvere;

csakis őszinteség vezérel, s bevallom, hogy nem tudom bizonyosan: a megdicsőült László főherczeg halála után történt-e, vagy még azelőtt, hogy Klotild főherczegasszony maga egy külön imát költött a Mindenhatóhoz, melyet mindennap gyermekeivel elmondott igaz keresztényi áhitattal. A saját szívéből fakadt imával fohászodott és fohászodik még ma is Istenünkhöz, s mikor ez ima szövegét közlés végett kértem: azt a kijelentést kaptam, hogy ez az ima az ő vallásos szívöknek nyilvánulása és nem a nyilvánosság elé szánt közlemény.

Én pedig lelkileg épülve azt a meggyőződést nyertem, hogy a valóban nemes, nagy lelkek nem azért vallásosak, hogy ezzel bizonyos czélzattal a nyilvánosság előtt tüntessenek, de mert az az ő lelki világuknak éltető, fölemelő fölmagasztáló eleme.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* József kir. herczeg Nagyváradon. Tegnap, csütörtökön este nagy és előkelő közönség jelent meg a nagyváradai pályaudvaron, József kir. herczeg érkezésénél. A 9 óra 15 perczkor B-Diószege felől érkező személyvonaton jött a kir. herczeg Nagyváradra. Ő Fensége nem szállott ki a fényesen világított udvari kocsiból, hanem a vonat megállása után fogadta Bolla altábornagy tisztelgését s nyugodni tért. Az éjjel 11 óra után induló vonathoz csatolták az udvari kocsit, amelylyel a kir. herczeg Budapestre utazott. A kir. herczeg érkezése alkalmából megjelentek az állomáson Lőrinczy honvéd ezredes, Aulich ezredes a József ezred főtisztjeivel. A vonatot, a melylyel a kir. herczeg Nagyváradra érkezett, Szmaszenka Ernő á. v. felügyelő kísérte. — Bolla Kálmán altábornagy Nagyváradon leszált s meghallgatva Lőrinczy honv. ezredes jelentését, kocsin a honvéd hadapród-iskolába hajtatott, a hol vacsorára jöttek össze a honvéd törzstisztek. Az altábornagy ma szemlét tart a jelenleg Nagyváradon levő honvéd csapatok felett.

* Személyi hír. Nagy Ferencz, a nagyváradai kir. törvényszék elnöke tegnap a hivatalos körutjáról haza érkezett.

* Requiem Nogáll püspökért. A nagyváradai l. szert. káptalan nagynevű, áldott szívű nagyprépostja: b. e. dr. Nogáll János felsz. püspök halálának évfordulója alkalmából tegnap a székesegyházban nagy gyászmise volt. A requiemen megjelentek a káptalan tagjai, az alsóbb papság közül sokan, a boldogult főpap által alapított és fentartott Szent Vincze-intézet irgalmas nővérei, a növendékekkel s szép számú közönség. A gyászmisét Grócz Béla kanonok tartotta. A gyászos évforduló alkalmából dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur Ő Eminenciája óriási remek élővirág koszorút küldött a Szent Vincze-intézet kápolnájába, dr. Nogáll János sirja fölé.

Áldott legyen a nagynevű főpap emléke.

* Előléptetés. Dr. Némethy József kir. alügyész az igazságügyminiszter magasabb fizetési fokozatba léptette elő.

* A voltai csata emléke. Folyó hó 26-án reggel 8 órakor a voltai csata emlékére nagy tábortábori mise lesz a gyakorló téren, melyen az egész 7. Vilmos huszárezred vesz részt. A misét Andrassy Péter cs. és kir. tábortábori lelkész tartja, mise után pedig szent beszédet mond.

* **Szent Vincze napja.** Szent Vinczének, a szegények jótevő apostolának névnapján, tegnap a Szent Vinczéről nevezett intézetekben ünnepélyes Istentiszteletek voltak. A nagyváradi Szent Vincze-intézetben *Fetsner* Antal kanonok tartotta az ünnepélyes szent misét segédlettel, *Halász* Gyula papnöveldei lelkiigazgató pedig szép egyházi szónoklatot mondott, a melyben a kifogyhatatlan jótékonyaságu *Szent Vincze* életét és működését méltatta. Az ünnepélyes Istentiszteleten szép számmal voltak a hívek közül jelen. Az újvárosi Immaculata-intézetben is ünnepélyesen tartották Sz. Vincze napját.

** **Térzene.** Kedvező idő esetén a 37. ezred zenekara ma d. u. 6—7 óráig a Szent László-téren, a Müller-féle czukrázda előtt fog játszani.

* **Istvánffy István ügye.** Nagy port vert fel *Istvánffy* István városi első aljegyző ügye, a mely azzal végződött, hogy a súlyos vádak alól a fegyelmi választmány *Istvánffy* felmentette. Annak idején említettük, hogy *Istvánffy* István egy czikke miatt, a melyben az ő elene emelt vádak voltak tárgyalva, sajtópört indított a »Nagyváradi Napló« ellen. Mint értesültünk, az ügyben valószínűleg békés meg egyezés jön létre s a sajtópört elmarad.

* **Vilmos huszárok Nagyváradon.** A Debreczenben állomásozó 7-ik Vilmos huszárezred báró *Leonhardi* ezredessel folyó hó 22-én városunkba érkezik. A huszárok a következő napokban Nagyvárad vidékén gyakorlatozni fognak.

* **Mire jó a nagy óvatosság?** A marosvásárhelyi kollegium egyik tanárát öreg korában érte az a szerencse, hogy pár ezer forintot örökölt. Az öreg még soha sem látott annyi pénzt egy halomban s miután ő nevelte, ismerte az egész takarékpénztárakban, elhatározta, hogy Budapesten fogja elhelyezni s ezt az alkalmat felhasználja egyúttal a főváros megtekintésére. Kellően elbucszott hát az otthonvalóktól s megindult a soha meg nem próbált nagy utra. Halott a tanár ur még sokat a pesti csirkefogókról, a kik tulajdonképpen még a főigazgató ur eszén is, így hát a legmesszebb menő intézkedésest tette meg. A pénzt egy külön erre a célra vásárolt erős pénztárczába, ezt meg a mellényzsebébe tette s még nagyobb biztonság okáért a jobbkezevel állandóan szorította a drága tartalmu zsebet.

Nem is történt semmi baj, mindaddig, míg két csirkefogónak a figyelmét éppen azzal sikerült a tanár urnak magára vonni, hogy a kezét el nem mozdította volna egy fél világért a zsebéből. A nagy köruton éppen a villamosra akart az öreg felszállani, mikor hirtelen közvetlenül mellette elkarikázott kerékpárján egy ismeretlen s egyúttal hatalmas ökölcsapást mért a tanár ur arcába s tovább rohant. Az öreg felháborodva kapott sérült részéhez mind a két kezével, leugrott a kocsirol s utána a biciklizőnek! Rövid hajszá után a kerepesi-uti sarki rendőr elcsippte a pofozkodót s rögtön be is kísérték a rendőrséghez.

A fogoly itt *Sziklai* Józsefnek vallotta magát, erősen szemügyre vette a tanárt, aztán egyszerre a legőszintébb sajnálkozás hangján kért bocsánatot. Ő ugyanis a tanár urat csak félreismerte, az ökölcsapást másnak szánta, de hát hiába, a nagy tolongás, a forgalom stb. stb. szóval ezer bocsánatot kért ismételtén. A jószívű öreg meg is adta a bocsánatot, de ekkor hirtelen eszébe jutott a pénze... zsebéhez kap... a tárcza nincs ott! Egyszerre gyanuba fogta a biciklizőt, lármát csapott s a rendőrtisztviselő előtt is kissé furcsának tűnt fel az eset. De a biciklizőnek egyszerre feltámadt az önérzete s becsületsértést emlegetve, büszkén kiforgatta a zsebeit. Tényleg nem volt azokban semmi. Már a rendőrtiszt is ingadozott, mikor eszébe jutott megkérleznit az önérzetes urtól, honnan vette a biciklizőt? Ez nem volt erre a kérdésre elkészülve, ütött-hatolt s végre is oda

lyukadt ki, hogy egy barátjától vette. Csak éppen a barátja nevét nem tudta megmondani.

A rendőrtiszt előtt most már világos volt a dolog, hogy itt egy remekbe készült csirkefogó-stiklivel áll szemben s *Sziklai* mindaddig, míg barátja neve eszébe nem jut, hűvösre tette. Közlebbi vizsgálat után az is kiderült, hogy *Sziklai* Józsefet *Braun Salamonnak* hívják s értéktárolásukért már több ízben ült.

A rendőrség most buzgón kutatja a bicikliző czinkosát s alaposan remélik, hogy meg is találják. Legalább a tanár urat azzal bocsátották el, csak menjen nyugodtan haza, pár nap mulva okvetlenül utána küldik a pénzt. A mit az öreg el is hitt szentül s most várja buzgón Marosvásárhelyt, mikor hozza már a postás a rengeteg pénzt Budapestről?

Ki tudja, meddig fog még várni?

Morál: ha pénzed van, ne menj Budapestre, ha nincs, nos akkor úgy sem mégy.

* **Nagyváradi iparosok Párisban.** A kereskedelmi miniszter által magyar iparosoknak a párisi világkiállítás tanulmányozására engedélyezett ösztöndíjból a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara területére is engedélyezett néhány iparos részére megfelelő összeget, a melyet a kamara és a nagyváradi ipartestület tetemes összeggel emeltek, hogy minél több iparost küldhessenek ki Párisba a kiállítás tanulmányozására. A kereskedelemügyi miniszterium döntése már beérkezett a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarához. E szerint az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás tanulmányozása céljából a kamara területéről folyamodott iparosok közül *Szabó* Károly asztalos, *Tátray* Sándor lakatos, *Máthé* István mázoló iparosok, továbbá *Held* József kereskedő egyenkint 400—400 korona ösztöndíjjal, továbbá ifj. *Vajna* Béla esztergályos, *Szolga* Ferencz kárpitos, *Veber* Józsefszobafestő, *Fuchs* Lipót műórási iparos-segéd egyenkint 300—300 korona ösztöndíjjal mennek ki Párisba. *Bán* Zoltán élesdi asztalos-segéd szintén kijelöltetett a miniszter által a tanulmányutra, azonban a szegény ifju, a ki külföldön már járt állami ösztöndíjjal tanulmányuton, időközben elhalt s így helyette *Barza* Antal nagyváradi kárpitos segédnek adta a miniszter a párisi utra szolgáló 300 korona ösztöndíjat. — A Nagyvárad városa által a párisi tanulmányutra két iparos részére megszavazott 800 korona ösztöndíjból *Kovács* Kálmán nagyváradi műasztalos és *Lévai* Márton nagyváradi könyvkötő utaztak már el Párisba, a kiállítás tanulmányozására. Az ösztöndíjjal ellátott iparosoknak és iparossegédeknek Párisba való utazását melléjük adandó alkalmas egyének vezetése alatt együttesen kívánja a miniszterium szervezni és e mellett a városban és a kiállítás területén való szakszerű vezetősükről is gondoskodni szándékozik. Az indulás időpontja folyó évi augusztus hó első hetében lesz.

* **Gyilkosság a Csepel-szigeten.** A főváros közvetlen szomszédságában, a kies fekvésű Csepelszigeten még vasárnap éjszaka agyonütöttek egy csepeli mészáros legényt *Tum* Mennyhértet. Gyilkosát a harminczkettedik gyalogezred őrsvezetőjét *Laber* Felixet a katonai hatóság már letartóztatta s a pestvidéki kir. törvényszék a maga hatáskörében is megindította a vizsgálatot a gyilkosság részleteinek felderítésére. Csepel korcsmájában vigan mulatozott vasárnap délután a falu ifjusága s azok a fővárosi kirándulók, a kiknek nagy része Budapest külvárosából kerülnek ki. Volt köztük néhány harminczkettes ezredbeli katona is, a kik már a délután folyamán annyi italt szedtek magukba, hogy minduntalan bele kötöttek a czivil mulatozóba. Már sötétedett, mikor a katonák egyike *Laber* Felix őrsvezető egy leány miatt összekapott *Tum* Mennyhért mészáros legénnyel. Parázs kis verekedést okoztak s mindkettőnek olyan pártja akadt rövidesen, hogy a korcsmáros és a jelen voltak csak nehe-

zen tudták lecsilapítani a kedélyeket. A mészáros legény röviddel a verekedés után elment a korból, de alig haladt néhány lépésnyire, mikor a katona utólerete és szuronyának markolatával a fejére csapott. Már az első ütéstől kábultan a földre esett a megtámadott mészáros legény, de a vérengző katona még tovább is ütötte-verte, mind addig, a míg *Tum* néhány rángatózás után lelkét kilehelte. *Tum* ijesztő jajkiáltásaira odarohantak a korcsmabeli mulatozók s lefogták a vérengző őrsvezetőt. A falu előjáróságának telefonjelentésére csakhamar megjelent az őrsvezető ezredének kiküldött őrsjárata s bekísérte a fővárosba *Labert*. A meggyilkolt *Tum* holttestét tegnapelőtt boncolták fel a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírájának, *Szabó* László törvényszéki bírónak jelenlétében *Trojacsck* főorvos és *Feistmantel* ezredorvos közreműködésével dr. *Szikszay* Sándor és dr. *Andreánszky* Jenő törvényszéki orvosok s azt konstatálták, hogy a nyári melegben már erősen rothadásnak indult holttesten három ütéstől származó folytonossági hiány észlelhető és a halált koponyatörés okozta agyhárgyagydús idézte elő. A letartóztatott őrsvezetőt a hadbírószág már kihallgatta, de a vizsgálat eredményéről felvilágosítást nem adnak.

* **A kifogyhatatlanok.** Persze, a bécsiek ezek, a kik nem tudnak most Magyarország bosszantására kitalált eszközökből kifogyni. A napokban jött egy levél Budapestre ilyen címmel: »*Ofen-Pesth, k. k. Hauptstadt der Provinz Ungarn.*« Ezt persze visszaküldték. Egy másik kedélyes bécsi betartotta a hivatalos elnevezést, csak hogy megtoldja így: »*Budapest, Kis-Azsiában.*« Még Párisból is küldött egy osztrák utas ilyen című ánziks-kártyát: »*Ofen-Pesth, in der Türkei* (Törökországban). Szerencsére van a magyar királyi postának is érkeke a humor iránt. Egy bécsi nagy kereskedő-czég budapesti fióktelepéről levelet adtak fel nach *Kronstadt*, melyet is a budapesti főpostán elindítottak egyenest a *csehországi* igazán *Kronstadt* nevű városba. Onnan kapta meg a feladó pár nap mulva az értesítést, hogy címzett *Kronstadt* városában nem létezik. Másnap rögtön meg is czimezte a levelet újra *Brassóba*.

Beh boldogok, akiknek még ilyen kánikulában is van kedvük humorizálni!

* **Névváltoztatás.** Oesterreicher Dávid érmihályfalvai születési hajdumegyeyi lakos és kiskoru Jenő fia vezetéknevének »Erdős«-re kért változtatását a belügyminiszter megengedte.

* **Két emberélet.** Böcs községben *Nagy* János g zdaember házában tűz ütött ki. Szerencsére mindent ki lehetett még idejekorán a lángok közül menteni. Akkor eszébe jutott *Nagy* Jánosnak, hogy egy új kötelet felejtett a kamrában. Berohant hogy kihozza azt is. Hü felesége jajgatva utána rohant. De alig volt a házaspár az égő házban, amikor a gerendák recsegve-ropogva lezuhantak és maguk alá temették a férfit is az asszonyt is. *Nagy* Jánost holtan, a feleségét pedig életveszélyes égési sebekkel borítva huzzák ki a romok közül.

* **Halál a fürészmalom alatt.** Megrendítő szerencsétlenség történt e hó 17-én a Lunkány község közelében lévő fürészmalom alatt, mely vízajtó erőre van berendezve. Az említett időben ugyanis *Rundlich* Ágostonné a fürészgár tulajdonosának a neje más három növendékével, a kik Romániából mentek hozzá látogatába, fürödni ment a *Kratova* patakba, melyen fürészgár van felépítve. A fürdővendégek között volt egy *Brotesku* Ilona nevű 18 éves leány is, a ki anyjával időzött *Rundlich* knál s részt vett a fürdésben is. Ez a leány fürdés közben több bravuros mutatványt csinált. A hideg vízben egyszerre csak görcs fogta meg a lábát, bár fenntartotta magát a víz színén, a sebesen rohanó patak árja magával sodorta és egyenesen bevitte a malom-árokba, ahol a víz által hajtott malomkerekek közé került, mely

pár pillanat alatt összezúzta a szép leányt. A szerencsétlenül járt leány, amint a víz elragadta segítségért kiáltott, ezt azonban a malomban nem hallották, a vele volt asszonyok pedig a rémülettől, de meg hogy uszni sem tudtak, nem nyújthattak segítséget. A mint a szerencsétlenséget észre vették a fürészmalomban, rögtön elzárták a vizet s a szerencsétlenül járt leány összeroncolt holttestét kivették a kerék közül. A helyszínen megjelent vizsgálóbíró megállapította, hogy a szerencsétlenségnek az áldozat maga volt az okozója s ezért más felelősség nem terhel.

* **Szerkesztő és főispán párbaja.** A »Magyar Szó« című napilap a napokban egy levelet közölt, a melyben élesen ítélte el a székelyudvarhelyi állapotokat. Hollaky főispán a közölt cikkben személyére vonatkozó sértést látott s nyomban táviratilag kérdést intézett a lap szerkesztőjéhez, a cikk írója iránt. Dr. Pályi Ede, a »Magyar Szó« szerkesztője, a levél beküldőjét nem nevezte meg s a megjelent cikkért a felelősséget elvállalta. Hollaky főispán ennek következtében tegnap a fővárosba utazott és megbizta Dániel Gábort és Chernel Györgyöt, hogy dr. Pályitól lovagias elégtételt kérjenek. A szerkesztő Haberfeld Marczel és Inczedy Lászlót bizta meg ügyének elintézésével. A segédek tegnap délután tárgyaltak és kardpárbajban állapodtak meg és pedig: teljes bandagával, harcsképtelenségig. A felek ma délelőtt fél 10 órakor állottak egymással szemben, a Rákossy-Fodor-féle vívó-teremben. Hollaky főispán orvosa dr. Farkas László, Pályié pedig dr. Alexander volt. A párbajt Dániel Gábor vezette. Csupán egy összecsapás volt, mert mindjárt az összecsapásnál dr. Pályi homlokán, a jobb halánték felett és az orrán megsebesült. Az orvosok konstatálták a harcsképtelenséget, mire a segédek a párbajt beszüntették.

* **Borzalmas lelet.** A kerepesi-uti temető mögött, a keleti pályaudvar felé vezető uton, ma reggel az arra járók egy újszülött csecsemő holttestére akadnak. A kis holttest karja és lábszára teljesen szét volt marczangolva. Az orvos véleménye szerint kóbor kutyák kezdhették ki a kis holttestet. A rendőrség a csecsemő holttestét bevitte a törvényszéki bonczterembe s szigorú vizsgálatot indított, hogy a lelketlen anyát kinyomozza.

* **A dob-utczai hitves-gyilkossághoz.** Schlésinger Márkusné, született Braun Annát, a kit tegnapelőtt férje meggyilkolt, ma délelőtt bonczolta föl dr. Münich Jenő törvényszéki orvos, dr. Ajtay Sándor István tanársegéd segítségével mellett. A bonczolás megállapította, hogy a szerencsétlen áldozat halálát elvérzés okozta, a mennyiben gyilkos férjének kése átmeteszte nyakán az ütőeret. Bonczolás után a holttestet koporsóba tették és kivitték az izraelita temető halottas házába, a honnan holnap délelőtt temetik el. Gyilkosának, Schlésinger Márkus kántor-tanítónak, a ki saját nyakát is elvágta, állapota a Rókus-kórházban, a hol ápolják annyira javulóban van, hogy az orvosok már nem tartják sebet életveszélyesnek. Fölgyógyulása után átadják a vizsgálóbíró-ságnak.

* **Lövés az utcán.** Flesch Gyula budapesti tanító azzal mulatott a Dálnok-utcában, hogy Flóbert puskájával verebekre lödözött. Eppen akkor haladt arra Zack Nándor gépszereelő, a kit a golyó oly súlyosan talált, hogy a mentőknek a kórházba kellett szállítani.

* **Kimentették a halálból.** Most már van Nagyváradon a Feldmann-féle uszodán kívül megfelelően berendezett uszoda a Körözson, a hol 5 krért elég kényelmesen és biztonságban lehet fürödni, de azért a szabad Körözson naponta igen sokan fürödnek. Különösen a Körözs felső részén, a vasuti-híd környékén

sokan lubiczkolnak naponta. Tegnap délután is egy csapat gyermek fürdött s játék közben egy 11—12 éves fiucska a mély vízbe jutott. A többi apróság látta a szegény fiu vergődését a vízben, de egyik sem mert utánna menni. Egy közelben levő fiatal ember, valószínűleg katona, ugrott utánna s szerencsésen kihuzta, mielőtt odafult volna. Jó ezen a partrészen állandó rendőri felügyeletet állítani, a mig emberéletet nem követel a szabadban való fürdés.

* **Vérengző olaszok.** Borzasztó vérengzés történt e hó 16-án éjjel Csáktornya és Dráva vásárhely között lévő utvonalon, a hol néhány olasz munkás és három pénzügyőr között elkeseredett harc folyt le. Az említett napon ugyanis — mint nekünk írják — Krinka János pénzügyőri fővigyázó, Zalanka József és Szintur András pénzügyőrökkel a rendes portyázásra indult, mely alkalommal tervbe vették, hogy átvizsgálják a Csáktornya közelében lévő kőbányát is, a hol olasz munkások szoktak dolgozni s a kik állandóan üzik a csempészetet. A bánya átvizsgálása alkalmával találtak is külföldi dohányt, tovább 10.000 darab cigarettát és nagymennyiségű szivarokat. Az olaszok nem ellenkeztek, mikor ezeket a csempészt árukat összeszedték, sőt aláírták a felvett jegyzőkönyvet is, úgy, hogy a pénzügyőrök mit sem sejtve nyugodtan távoztak a bányából Csáktornya felé. A mint a bányából az erdőn keresztül kifelé haladtak, egyszerre néhány olasz munkás termelt előttük s dorongokkal felfegyverkezve megtámadták a pénzügyőröket; ezek a hirtelen támadás elől visszafelé akartak menekülni, de alig haladtak pár száz lépést, itt is olasz munkások állták útjukat. Erre a pénzügyőrök fegyverüket vették elő és eleintén a levegőbe löttek, hogy a támadókat elijesszék. Ez azonban nem használt semmit, mert az olaszok megrohanták a pénzügyőröket, kik ekkor már közülük löttek a támadóknak és két olaszt súlyosan megsebesítettek, egy Muncsiló nevű olaszt pedig agyonlőttek. A megtámadott pénzügyőrök közül Krinka János fővigyázót és Szintur András vigyázót annyira összeverték, hogy életbenmaradásukhoz nincs remény. Zalankának sikerült elmenekülni s ez értesítette a csáktornyai csendőrséget, mely rögtön kivonult a helyszínre és a vérengző olaszokat, — számszerint 18 olasz munkást — a csendőrök letartóztatták.

Igazságszolgáltatás.

Körözés. Tomka Manó ismeretlen tartózkodásu egyénnek, aki súlyos testi sértéssel van vádolva, a nagyvárad kir. törvényszék országos körözését elrendelte.

Rablótámadás az utcán. Tavaly február hó 16-án éjjel Verseczen épen a Baross-téren ballagott keresztül Dragodán György kereskedő, midőn Weber Jakab napszámos eléje ugrott és késével megsebesítve, pénzt követelte. Dragodán odaadta 60 krajczárnyi készpénzt. A rabló azonban ezzel nem elégedett meg, hanem lehozta ujjáról három aranygyűrűjét és ezüst óráját is elrabolta, azután a sebesült kereskedőt az utcán hagyva, elfutott. De Dragodán segélykiáltásaira elfogták és a fehértemplomi törvényszék esküdtbíró-sága elé állították, a mely súlyos testi sértés vétsége, zsarolás és raklás büntette miatt 5 évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszzal élt, a melyet tegnap a kuriaszüneti tanácsa, Tóth Gerő bíró előadása alapján elutasított.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1990 Kódi Jenő hagyatéki ügye.

1993 Ifj. Popper József — Kövér Dezső.

2114 Molnár György — Horváth Mihály és neje.

2115 E. Plihal utóda — Reich B. Károly.
2725 Pesti Magyar Kereskedelmi Bank — özv. Prepeliczay Károlyné.

2131 Sudruszcsebe gazd. Bank — Brüll Sámuel.

2171 Diósi Ödön csőd leltározási ügye.

2172 Sonnenfeld S. — gróf Csáky Sándor.

2175 Klinkovits József és társa — I. Gyulai és Vidéki Fi- és Leánykiházasító Társaság.

2176 Pécskai Takarékpénztár — dr. Braun Zs. és neje.

Előadó: *Balogh Samu.*

1974 Farkas Lőrincz becsületsértés.

2046 Klein József sikkasztás.

2064 Szász Ádám és társa lopás.

2065 Korom János és társa testi sértés.

2067 Ivanovits Janku testi sértés.

2068 Kucséra János és társa lopás.

2073 Peru Jóskáné halált okozó testi sértés.

2475 Paricsek Mihály magánokirathamisítás.

2322 Frensz Juon testi sértés.

IRODALOM.

Országos Pázmány-Egyesület. A Kath. írók és hirlapírók O. P. Egyesületének közlönye. *Margalits* Ede, az O. P. E. elnöke élénkebb tevékenységet akar behozni a kath. írók és hirlapírók egyesületébe s ezért közös organumot megindította a czimbeli folyóiratot. Szükség volt egy Pázmány-Egyesületre, mint annak közlönyére. Mert, mint Margalits maga mondja beköszöntőjében: a katolikus írók és hirlapírók manapság valóságos oldott-kévet képeznek, semmi össze tartó kapcsuk, szellemi irányításuk, gyámolításuk eddig nem volt s így nem csoda, hogy működésük háttérbe szorult az erősen szervezett, szellemileg összetartó, anyagilag hatalmas nem-katolikus, többnyire nem is keresztény írói és hirlapírói gárdákkal szemben, melyek utilitarius, racionalista és a mi ezzel egyértelmű, szabadkőműves zászlók alatt küzdenek és a katolikus meggyőződés és érülettel szemben hol nyiltan, de legtöbbszörre alattomban irtó háborút viselnek. Ezzel szemben nekünk is szervezkednünk kell s ezt a szervezetet adja meg az Országos Pázmány-Egyesület. A folyóirat többi része az egyesületnek márczius 28-án tartott közgyűlését s az ezen előadásra került tárgyakat ismerteti kimerítően, a végén pedig ismételtlen meghirdeti az okt. 15-én lejáró pályázatot: Vörösmarty és a katolicizmus czimen.

SZINHÁZ.

A kolozsvári színház új művezetője.

Bölny József, a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsa — mint ismeretes — fölbontotta a szerződést Follinus Auréllal, a kolozsvári színház volt igazgatójával. Follinus távozásával a kolozsvári színházban nemcsak az igazgatói állás üresedett meg, de az operette, opera, népszínmű és énekes bohózatok művezetői állása is gazdátlan maradt. Bölny most *Stoll* Károlyt, a Fővárosi Nyári Színház kitűnő főrendezőjét hívta meg erre a kolozsvári színház szempontjából fontos állásra,

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ÁLARCZ.

Németből fordította: *Votisky Antal.*

18.

Ez sok volt Hypolit szenvedélyének, hátravonta őt a páholy sötétjébe és mialatt karjai közé szorította és ajkait forró csókkal borította, majdnem esztelenül és erőtlenül, sutfogta, hogy hadd bírassa tovább.

Válast, majorátusának odahagyását sugta Lia fülébe; az reszketve szakította ki magát a

karjai közül, halálsápadt arcán két élesen határolt égő vörös folt jelent meg, szemeiben láz égett, fölháborodva taszította Hypolitot vissza és zsebkendőjével hevesen dörzsölte ajkait és arcát, ott a hol a férfi megcsókolta, mintha csak látható nyomai maradtak volna az ölelésnek. Vérrel borítva vette el zsebkendőjét az ajkától, könyed borzadályljal nézte azt a vörös nyomot, Hypolit pedig iszonyattal.

— Mit tettem? — sóhajtott.

— A mit nem bocsáthatok meg, — felelt az őrjón, betakarta arcát a fekete bársony álarczával és kiment.

Hypolit látta eltűnni a gyöngéd fehér alakot, homlokához kapott, vére a szívéhez tolt.

— És ha, megöltem volna az öleléssel, még akkor sem bánám, ha előbb szerettem, akkor érzelmem most örjónög szenvedély. Legyen bár nemtelen, legyen bár büntetendő — nem tehetek másképp és elátkozom azt az elsőszülöttségi jogot, mely engem szegény nyé tesz.

A páholy korlátjához lépett. Csalatkoznék talán? Odalent a kavargó sorokban, a kaczagó vig emberek közt tánczolva repült a bársony álczás fehér jelenség tova, könyedén, mintha egy rózsalevél, fürtös fejét hátraszegte és kis lábai alig érintették a földet, a fehér kaméliák pedig rezegtek meghajporozott hajában — »bella ma senz' odere!» zuggott Hypolit fülébe. Vajjon nem tekintettek fel reá azok a zöldesen csillogó szemek?

Igen, tánczolt ő — a maszk.

*

— Megárt neked, — Lia, szölt Eduard a feleségéhez. — Sokat tánczolsz és minden szünet alatt fagyaltot vagy limonádét veszel magadhoz.

Lia megragadta a férje kezét. — Milyen gondos vagy te Eduard, nem fog az nekem megártani! Ez volt az első jóleső érzés, melyet férje oldalán érzett. Azután, mikor ismét felhangzott a zene, tovább tánczolt Hypolittal, ki őt férje jelenlétében felkérte a tánczra. Kápráztak a szemei, fél álomban volt, minden érzéke reszketett, mintha szédületes magasságban lett volna, Hypolit erősen magához szorította. Liának pedig úgy tetszett, mintha az örökkévalóságig együtt tánczolnának. Akkor érezte a gróf, hogy karjai közt a gyöngéd alak hirtelen élettelen és nehéz lett, kivitte őt anélkül, hogy észreveték volna a tánczó párok, egy csendes kis fülkében Lia elvesztette eszméletét. Sok volt neki. Mint a halott feküdt a piros kereveten, Hypolit reszkető kezekkel bontogatta ki az álarcz selyem kötelékeit és visszajejt; ott égett ismét a két piros folt az arcán és a halvány ajkakon egy rubinpiros vércsepp ült. Hívja el a férjét? Nem! Egyáltalán nem igyekezett ájulásából fölkelteni, ott állt mellette és nézte az asszonyt, akit visszazoritott szenvedélyének egész tűzével szeretett. Fölé hajolt és mintha meg lett volna bűvölve, úgy nézett Lia arcába. Tudja ő, hogyha azok a hosszú, hajlott pillák ujra felnyílnának, Lia azonnal kisetne s ő sohasem lehetne vele többet egyedül. Kegyetlen kívánsága jött a felizgatott férfinak bár sohase ébredne fel ez az asszony! — Ekkor megrezdültek gyengén és reszketegen a szempillák, Lia felnyitotta szemét és magához tért.

— Sokat tánczoltam és sok fagyaltot ettem — mondá és ajkai körül egy téveteg mosoly játszott; igaza volt a férjének, mikor mondta, hogy megárt.

Felakart emelkedni, de nem tudott.

— Menjen — kérte Hypolitot, mondja meg a férjemnek, hogy jöjjön ide, mert haza kell mennem.

Mikor egyedül volt, a díványra nyomta az arcát és zokogásban tört ki.

Igy találta őt Friedhof. Gyöngéden megnyugtatta. — Az idegek tuleröltetése — mondá és a bálterem forrósága hozzájárult ahhoz, hogy téged beteggé tegyen.

Lia szomoruan rázta a fejét. Tudta ő azt, hogy nem a bálterem forrósága az oka. Mély közöny fogta el minden iránt, nem értett és nem gondolkodott és akarat nélkül vitette magát fogatához.

— Maradj itt, — szölt a férjének.

(Vége köv.)

TAVIRATOK.

A miniszterek utazása.

Bécs, július 19. (Saját tud. távirata.) Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter tegnap este Karlsbadból ideérkezett, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter pedig Marienbadba utazott.

Ibsen haldoklik.

London, július 19. (Saj. tud. táv.) A Dayli Express értesülése szerint *Ibsen*, a nagy norvég aggasztóan súlyos beteg. Orbánca van s ez oly válságossá teszi állapotát, hogy orvosai katasztrófától tartanak.

Loubet elnök látogatása.

Cherbourg, jul. 18. (Saj. tud. táv.) Loubet elnököt óriási lelkesedéssel fogadták. A közönség zajos ovacziókban részesítette az elnököt. A hadsereget is éltették. Az elnök kihallgatáson fogadta a tengerészeti prefektura hivatalnokait, a hatóságokat és más testületeket. A püspök üdvözlő beszédére adott válaszában az elnök gratulált a püspöknek ahhoz a kijelentéséhez, hogy a klerus kész a hazát tanításával, buzdításával és vigasztalásával támogatni. A törvényszéki elnök beszédére azt választotta az elnök, hogy a jó közigazgatás el fogja enyészteni a most folyó agitációit, a mely inkább fölületes, mint mélyreható. Nem lesznek többé barátok és ellenségek, hanem csakis francziák, a kik nagy hazájukat szolgálják.

A szárazföldi és tengeri haderőt képviselő tábornokok beszédére azt mondta az elnök, hogy jól tudja, hogy a köztársaság válságos pillanatokban számíthat hadseregére. De számíthat a távol Keleten levő tengerészcsapatokra is. A haditengerészet kész zászlajának becsületéért és a civilizáció védelméért küzdeni. — Gratulálók önöknek — mondotta azután az elnök — a köztársaságukhoz való ragaszkodásukhoz. Ez a forrása a jó fegyelemnek, egész morális erőnknek és egész anyagi hatalmunknak egyaránt. — Az akadémia igazgatójának azt válaszolta az elnök, hogy a tanítói kar folytassa munkáját a demokrácia javára és a köztársaság szolidaritása érdekében.

Cherbourg, július 19. (Saját tud. táv.) Azon a lakomán, a melyet a község tegnap este az elnök tiszteletére rendezett, Loubet a polgármester pohárköszöntőjére azt válaszolta, hogy a szenátus és a kamara elnökeinek, a képviselőknek, a miniszterelnöknek és a tengerészeti miniszternek Cherbourgban való megjelenése azt bizonyítja, hogy a kormány egyetért Franciaország tengeri határaitok megvédésében. A holnapi szemle meg fogja mutatni, hogy milyen gyümölcsöket hoztak azok az áldozatok, a melyeket a nemzet Franciaország tengeri hatalmának fejlesztése érdekében hozott. Ámde nincs maradandó hatalom, ha nem alapszik a szívek egyetértésén. (Helyeslés.) A lakoma után az elnök este 10 órakor a Quai Napoleonra ment. Valamennyi hajó ki volt világitva. Tizenegy órakor az elnök a közönség lelkes tüntetése mellett visszatért szállására. A város nagyon népes volt.

Ostromállapot.

Pétervár, július 19. (Saj. tud. táv.) Az orosz kormány nyolcz határmenti vidékre *kihirdette a hadiállapotot*.

Iparosok sztrájkja.

Rotterdam, július 19. (Saj. tud. táv.) A szállítóiparosok szövetségéhez tartozó egyesületek vezetői tegnap titkos ülést tartottak. A határozatokat ma hozzák nyilvánosságra. A kikötőkben egyéb járműveken kívül 170 tengeri hajó várja a kirakást. A pék-sztrájk befejezését holnapra várják.

Vádak egy fejedelem ellen.

Konstantinápoly, július 18. (Saját tud. táv.) A számoszi nemzetgyűlésnek 46 tagja tegnap megint táviratot intézett a szultánhoz, amelyben azzal vádolják Vajannisz fejedelmet, hogy hamis jelentések segítségével visszaél a porta jóakarásával. Arra kérik a szultánt, hogy biztosítsa a nemzetgyűlés rendes működését.

Elfogott betörők.

Budapest, július 19. (Saját tud. távir.) Mint nekünk Miskolcra telegrafálják, az ottani rendőrség nagyszerű fogást tett. Tegnap délután a rendőrség *Végh* Károlyt, a ki *Nagyváradon*, Debreczenben és Kassán több betöréses lopást követett el, elfogták. A jó fogásról a nagyvárad rendőrséget értesítették.

Politikai hírek Bukarestből.

Bécs, jul. 19. (Saj. tud. táv.) A Poll. Corr.-nak jelentik Bukarestből: A konzervatív lapok meglepéssel irnak a konzervatív pártok fuziójáról és azokra a nagy szolgálatokra utalnak, a melyeket a távzó miniszterium tizenöt hónap alatt az országnak tett és azt mondják, hogy az egyesült konzervatív kormány állandóbb lesz és nagyobb munkaerőt fog kifejthetni. Az ellenzéki sajtó nem tartja őszintének és maradandónak a konzervatív pártok egyesülését. Az új miniszterelnök tegnap este visszaérkezett Tinaiából. Az új miniszterium pénteken fog bemutatkozni a királynak.

Spaun tengernagy Pólában.

Bécs, jul. 19. (Saj. tud. táv.) Spaun báró tengernagy, a haditengerészeti parancsnoka szemleutrá ment és mindenekelőtt Pólába utazott.

Pestis.

Konstantinápoly, jul. 18. (Saj. tud. táv.) A Bejrutban gyanus tünetek között megbetegedett emberek bakteriologiai megvizsgálása kiderítette, hogy a betegség pestis volt.

Amerikai arany Európában.

New-York, július 16. (Saját tud. táv.) A La Bretagne francia gőzhajó holnap két millió dollár értékű aranyat visz Európába.

KÖZGAZDASÁG.

A baromfitrágya nevezetesen a pulyka, tyúk, lud, galamb stb. trágyája igen sok növénytermékenyítő sokat tartalmazván, nagy hajtóerővel bír. Épen azért tanácsos azt gyűjteni, még akkor is ha saját gazdaságunkban fel nem használhatjuk, mert szívesen vásárolják azt kertészeink. A gyűjtést leghelyesebb úgy eszközölni, hogy egy hordóba vagy faládába egy-egy czentiméternyi földréteget, erre egy kevés foszfordus műtrágyát s erre egy czentiméternyi baromfitrágyát hasonló vastagrétű rétegekben mindaddig, míg a hordó vagy edény meg nem telik. Az állatok egészségének megvédése, illetve az ől tisztántartása czéljából is tanácsos a baromfi ürülék gyűjtése.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, július 19.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	668.—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	688.—

Allamvasut	655.
Rimamurányi	511.
Magyar jelzalog	427.
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcson	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. július 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.
Magyar koronajárdék	90.50
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	100.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	90.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.30
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcson	158.50
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcson	188.50
Osztrák járadék papirban	97.25
Osztrák járadék ezüstben	97.
Osztrák járadék aranyban	96.25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.10
Magyar hitelbankrészevény	684.
Osztrák hitelfntézet részevény	666.50
Párisi vista	96.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.30
Németbirodalmi márka	118.50
London vista	242.40
20 márkás arany	28.70

A szerkesztőúrt felölös:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ajánlati eladási hirdetés.

Alulirott, mint vb. Lux és Löwy cég csőd-tömegmondoka, a csödválasztmány f. július 17-iki határozata folytán felhívom venni szándékozók, hogy a csödtömeghez leltározott következő ingókra:

1. A csödleltár 97—134. tételszámai alatt felvett s a várad-velencei vasuti állomáson

fekvő 7671 kor. 90 fill. beszerzési áru s 6269 kor. 40 fillér becsértékű faárakra.

2. A csödleltár 135—145. tételszámai alatt felvett s a fugyivásárhelyi vasuti állomáson fekvő fatelepen levő 2181 kor. beszerzési és 1834 kor. becsértékű faárakra.

3. A csödleltár 146—592. tételszámai alatt felvett s a nagyváradi nagypiacz-téri raktártelepen levő 18.578 kor. 88 fill. beszerzési áru s 15.675 kor. 40 fill. becsértékű faárakra.

4. A csödleltár 593—595. tételszámai alatt felvett s a nagyváradi sáncz-utcai fatelepen levő 269 kor. beszerzési áru s 192 kor. becsértékű faárakra.

5. A csödleltár 1343. tételszáma alatt felvett s a Tötös községben levő 271 kor. 20 fill. beszerzési áru s 180 kor. 80 fill. becsértékű faárakra — végre:

6. A csödleltár 78—96. tételszámai alatt felvett s nagyváradi nagypiacz-téri fatelepen levő 414 kor. 80 fill. beszerzési áru s 184 kor. 70 fill. becsértékű butorokra, irodai felszerelésre

vételi ajánlataikat f. évi július hó 30-ának déli 12 órájáig dr. Rosenthal Mór ügyvéd, csödválasztmányi elnök urnál (Nagyvárad, Zöldfa-utca) adják be.

A zárt ajánlat egy koronás bélyeggel és a megajánlott vételi ár 10 %-ával, mint bánatpénzzel látandó el. Ajánlat tevők ajánlataikat a jelen ajánlati hirdetményben 1—6-ig felsorolt áruk s felszerelésekre akár együttesen, akár az egyes tételszámok alatt felvett tárgyakra külön-külön is megtehetik.

A fentebb megjelölt határidőn túl, vagy bánatpénzzel el nem látott vagy kellően fel nem szerelt ajánlatok a csödválasztmány által figyelembe vételni nem fognak. Az ajánlattevőt ajánlata feltétel nélkül kötelezi, ellenben a csödválasztmány fenntartja magának a jogot az ajánlatokat elfogadni, avagy azok mellőzésével másnemű értékesítési módot alkalmazni.

Azon ajánlattevő, kit a választmány vevőnek tekint, köteles a megvett árukat ajánlatának elfogadásától számított 3 nap alatt a vételárnak alulirott tömegmondok kezeihez leendő teljes lefizetése és a vételi illeték viselése (III. fokú bélyeg) mellett átvenni és elszállíttatni; ellenesetben azok a letett bánatpénz elvesztésén kívül a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen a vevő kárára és veszélyére el fognak adni. Nem helyben lakó ajánlattevő köteles ajánlatában helyben lakó megbízottat megnevezni.

A csödleltár alulirott csödtömegmondok irodájában (Nagyvárad, Apáczta-utca 392/a. szám alatt) és a nagyváradi kir. tvszéknél, mint csödbírósnál, az áruk pedig a fentebb részletezett pontokban megnevezett helyeken bármikor s bárki által — esetleg csödtömegmondok közbenjöttével — megtekinthetők.

Nagyváradon, 1900. július hó 18-án.

Szokoly Tamás,
ügyvéd, csödtömegmondok.

Élvezetes NEMES RÁKOK naponta frissen halászva.

Jótállás mellett élve érkezik portó- és vámmentesen 10 fontos postakosarakban.

80—100 Portió rák	csak 2 frt 10 kr
60—80 Oriási rák	kövér
ollókkal	2 „ 65 „
40—50 Soló rák	válogatva „ 3 „ 60 „
30—40 Különleges rák,	ritka nagy faj „ 4 „ 20 „

Kiszolgálás gyors és szigoruan reális.

D. GOLDSTEIN
SZÁLLÍTÓ HÁZA

Podwoloczyska, (orosz határ.)

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.													
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.							
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08							
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41							
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—							
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.													
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.							
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	—							
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01							
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48							
B.-Ujfalva >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta													
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.	<th>V. v.</th> <th>V. v.</th> <th> </th>	V. v.	V. v.								
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Debreczen i.	8 35	4 31	Nagy-Léta	5 25	1 05								
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	Sáránd >	9 28	5 16	Vértés ind.	—	—								
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	H.-Bagos >	9 41	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30								
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	H.-Pályi >	10 05	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48								
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	M.-Pályi >	10 20	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05								
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalva >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29								
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	Vértés érk.	10 43	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13								
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.													
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Sáránd ind.	9 38	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49								
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Derecske érk.	9 57	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09								
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39														
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58														
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38														
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50														
Nagyvárad—Szeged							Szeged—Nagyvárad.							Nagyvárad—Arad.							Arad—Nagyvárad.						
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35	Arad ind.	5 10	11 20	9 35								
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	11 31	10 54	Kétegyháza >	6 14	11 31	10 54								
Less >	10 48	5 01	7 40	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24								
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50								
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Gyula >	7 27	3 05	5 26								
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Sarkad >	7 47	3 27	5 56								
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 56	3 39	6 10	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Kötegyán >	7 56	3 27	5 56	Kötegyán >	7 56	3 27	5 56								
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szalonta >	8 23	4 10	6 47								
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	Csaba >	8 42	4 34	7 18	Cséffa >	8 42	4 34	7 18								
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5 —	7 51	Less >	9 04	5 —	7 51								
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 61	Ósi >	9 21	5 19	8 61								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Usi >	9 21	5 19	8 16	Arad >	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31																				